

40.

BÖLÜM

TRAVMADA ADLİ SORUMLULUK

Arife ERDOĞAN¹

GİRİŞ

Acil servis travma alanları, şiddet veya kaza mağduru olan hastaların tedavi amacıyla ilk olarak başvurdıkları yerlerdir. Acil hekimleri de bu travma hastalarını ilk değerlendiren ve tedavisinde yer alan kişilerdir. Hekimlerden, bir taraftan hastanın yaşamsal fonksiyonlarını koruyacak önlemlerin alınması istenirken, diğer taraftan da hukuki sorumluluktan ödün vermeden, hukuk kurallarına uygun hareket etmesi beklenmektedir (1). Bundan dolayı acil travmatolojik girişimde bulunan ve bu hastaları tedavi eden hekimler adli tıp sorunlarıyla daha fazla karşılaşmaktadır. Hastaların birçoğunu; şiddet, kaza, intihar ve benzeri adli nedenler oluşturduğu için, hekimler adli rapor düzenlemek ve adli mercilere bildirmekle yükümlüdür (2). Açılacak adli soruşturmalarda, işlenen suçun temel unsurlarının, yaralanma mekanizmasının, yaralanmaların ağırlık derecelerinin ayrıntılı ve anlaşılır şekilde kayıt altına alınması hazırlanan adli raporun önemini arttırmaktadır (3). Bütün bunlardan dolayı; zor koşullar altında görev yapan acil hekimlerinin, yasal sorumluluklarını, yetkilerini ve özellikle dikkat edilmesi gereken hususları çok iyi şekilde bilmesi önemlidir.

1. TRAVMA HASTALARINDA ADLİ RAPOR DÜZENLENMESİ

Türk Ceza Kanunu (TCK)'nın 'Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar' başlığı altında bedende meydana gelen travmaların nasıl yönetilmesi gerektiği ile ilgili bilgiler ayrıntılı olarak belirtilmiştir (2). Yasalarda; suç sayılacak davranışların cezai yaptırımlar ve cezaları hafifleten veya arttıran faktörler belirtilmiştir. Ceza mahkemelerinde görülen davalarda, travma sonucu oluşan zararların ağırlığını değerlendirirken; hastanın yaşı, meslek grubu, sosyal statüsü veya cinsiyetine bakılmaksızın, yaralanmanın organizmaya ne ağırlıkta zarar verdiği önemlidir (4). TCK'da, ölüm ile sonuçlanmamış olan yaralanmalarda travmanın ağırlık derecesine göre suçlulara verilecek olan cezalar 86., 87. ve 88. Maddelerinde ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır (1). Bunun için raporları düzenlerken, davanın seyrini değiştirecek olan ayrıntılara dikkat etmek gerekmektedir.

Travma öyküsüyle başvuran olgularda düzenlenen adli raporda dikkat edilmesi gereken noktalar (5);

- Biliniyorsa yaralanmanın tarih ve saati,
- Muayene edilen tarih ve saat,
- Hastanın genel durumunu yansıtan; bilinç, tansiyon ve nabız gibi bulgular,

¹ Uzm. Dr., Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp arife.erdogan@yahoo.com

müdahale anında hastanın hayatını kurtarmak için yaptığımız her tıbbi girişimi ve tedaviyi mutlaka kayıt altına almalıyız. Travma olguları aynı zamanda adli nitelik taşıyan olgular olduğu için, adli raporların hazırlanmasına ve bu raporları hazırlarken dikkat edilmesi gereken hususların ayrıntılı şekilde yazılmasına ve bunların gerekli mercilere bildirilmesine özen gösterilmelidir. Bunun için; acil servis hizmetinde bulunacak bütün hekimlerin bununla ilgili olacak eğitimlere önem vermesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber. Haziran 2019
2. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237>
3. Zeyfeğlu Y. Acil Hekiminin Hukuki Yükümlülükleri. Türkiye Klinikleri Cerrahi Tıp Bilimleri Dergisi 2006;2(50):10-19.
4. Yavuz ME, Yavuz MS. Adli rapor standardizasyonu ve adli raporlarda görülen eksiklikler, Türkiye Klinikleri J Surg Med Sci 2006; 2(50): 28-33.
5. Koç S. Adli Tıpta Rapor Hazırlama Tekniği ve Rapor Örnekleri, İçinde: Adli Tıp Cilt 3, Editörler: Soysal Z, Çakalır C. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınlarından 1999: 1573-1633
6. Kalemoglu M. Acil Serviste Hekim Sorumluluğu. Türkiye Klinikleri J Med Sci 2005, 25:824-828.
7. İnce H. "Hatalı Tıbbi Uygulama Yapan Hekimler ve Özellikleri" 12. Adli Tıp Günleri Kongre kitabı Antalya, 2005.
8. Koç S. Acil Olgularda Hekim Sorumluluğu. Birinci Basamakta Adli Tıp. 2. Baskı, İstanbul: 2011. p. 175-180.
9. Hancı İH. Hekimin Yasal Sorumlulukları ve Hakları. Toprak Ofset Matbaacılık Ltd. Şti., İzmir. 2.Baskı, 1995:75-102.
10. Soysal Z, Çakalır C. Adli Tıp. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul 1999: 45-61.
11. 2000-2004 Yılları Arasında Yüksek Sağlık Şurasında Değerlendirilen Acil Servislerle İlgili Tıbbi Uygulama Hataları. Türkan H, Tuğcu H. Gülhane Tıp Dergisi 2004;46(3): 226-231.
12. Çetin G, Yorulmaz C. Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Tıbbi Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi I.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi no:48, İstanbul, 2006: 31-42, 147-184.,
13. Hancı İH. Malpraktis, Tıbbi Girişimler Nedeniyle Hekimin Ceza ve Tazminat Sorumluluğu. Seçkin Kitapevi. 2.Baskı, Ankara, 2005:15-75.
14. Sayek F. Sağlıkla İlgili Uluslararası Belgeler, TİSAMAT, s. 27, Ankara, 1998.
15. Acil Serviste Uygunsuz Konsültasyon Hizmeti ve Mediko-legal Yönü. Hülya Türkan H, Şener S, Tuğcu H. Türkiye Acil Tıp Dergisi 2005;5(3): 138-141.
16. Demirkıran S, Çelikel A, Acil Birimlerde Adli Olgu Yönetimi .Derman Medical Publishing .13.03.2017
17. Tuğcu H, Acil Olgularda Hekim Sorumluluğu .Klinik Gelişim, GATA Adli Tıp Anabilim Dalı, 2009